

Gorzów Wlkp., 20 marca 2024 r.

WOJEWODA LUBUSKI

Marek Cebula

Nasz znak: BF-VIII.431.30.2023.AByl
Sprawę prowadzi: Anna Bylina
Telefon: 95 7851682
e-mail: anna.bylina@lubuskie.uw.gov.pl

Pan
Marcin Jabłoński
Marszałek Województwa Lubuskiego

Dotyczy: wystąpienia pokontrolnego

W dniach od 27 grudnia 2023 r. do 29 lutego 2024 r. w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubuskiego¹ została przeprowadzona w trybie zwykłym planowa kontrola finansowa² w zakresie oceny wykonywania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej dotyczących wykorzystania dotacji celowej z budżetu państwa przeznaczonej na dofinansowanie dopłat do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego oraz udzielonych rekompensat w części stanowiącej zwrot utraconych przychodów z tytułu stosowania ustawowych uprawnień do ulgowych przejazdów w publicznym transporcie zbiorowym. Kontrolą objęto rok 2022. Kontrolę przeprowadzono pod względem legalności, gospodarności i rzetelności³. Czynności kontrolne prowadzone były zdalnie⁴ przez pracowników Wydziału Budżetu i Finansów Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. na podstawie upoważnień udzielonych przez Wojewodę Lubuskiego:

¹ Zwany dalej UMWL.

² art. 28 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190.) oraz art. 6 ust. 4 pkt. 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

³ art. 28 ust. 3 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190).

⁴ art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

- Pani Anna Bylina – Starszy Inspektor Wojewódzki w Oddziale Kontroli i Rozliczeń Finansowych – upoważnienie nr 384-1/2023 z dnia 15 grudnia 2023 r. – przewodnicząca Zespołu kontrolnego,

- Pani Natalia Mielczarek – Inspektor Wojewódzki w Oddziale Kontroli i Rozliczeń Finansowych – upoważnienie nr 384-2/2023 z dnia 15 grudnia 2023 r.

W okresie objętym kontrolą funkcję Kierownika jednostki pełniła Pani Elżbieta Anna Polak, natomiast w trakcie trwania czynności kontrolnych funkcję Kierownika jednostki pełnił Pan Marcin Jabłoński. W okresie objętym kontrolą Dyrektorem Departamentu Infrastruktury i Komunikacji⁵ był Pan Sławomir Kotylak.

Działalność jednostki w obszarach objętych kontrolą oceniono:

- 1) Ujęcie dotacji celowej w planie finansowym UMWL – ocena pozytywna.
- 2) Zgodność wydatkowania środków z prawem powszechnie obowiązującym, przepisami wewnętrznymi, umowami, decyzjami i innymi rozstrzygnięciami w danej sprawie – ocena pozytywna z uchybieniem.
- 3) Realizacja przez UMWL obowiązków w zakresie planowania i realizacji kontroli – ocena pozytywna z nieprawidłowością.
- 4) Sprawozdawczość budżetowa dla środków otrzymanych z dotacji celowej budżetu państwa na dofinansowanie zadania – ocena pozytywna.

Oceny dokonano w oparciu o następujące ustalenia:

I. UJĘCIE DOTACJI CELOWEJ W PLANIE FINANSOWYM.

W okresie objętym kontrolą, tj. w 2022 r. istniały dwa sposoby zwrotu kosztów związanych ze stosowaniem ustawowych uprawnień do ulgowych przejazdów, tj. uzyskanie przez przewoźników dopłat do przewozów z tytułu stosowania obowiązujących ulg ustawowych w przewozach autobusowych oraz wypłata operatorom rekompensaty stanowiącej zwrot kosztów związanych z uwzględnianiem przez operatorów uprawnień do przejazdów ulgowych. Podstawą przekazywania dopłat przewoźnikom jest art. 8a ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz.U. z 2018 r. poz. 295 ze zm.)⁶ stanowiący, że samorządy województw przekazują przewoźnikom, którzy wykonują krajowe autobusowe przejazdy pasażerskie dopłaty do tych przewozów z tytułu stosowania przez nich obowiązujących ustawowych ulg. Przepisy dotyczące uzyskania rekompensaty reguluje ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz.U. z 2021, poz. 1371 ze zm., Dz.U. z 2022 r. poz. 1343)⁷. Zgodnie z art. 56 ust. 1 ustawy PTZ, na wyrównanie straty z tytułu utraconych przychodów w związku ze stosowaniem ustawowych uprawnień do ulgowych przejazdów w publicznym transporcie zbiorowym, operatorowi przysługuje rekompensata w części stanowiącej zwrot utraconych przychodów z tytułu stosowania ustawowych uprawnień do ulgowych przejazdów w publicznym transporcie zbiorowym, w postaci dotacji. Wydatki związane z dopłatami i rekompensatami finansowane są z budżetu państwa⁸.

⁵ W trakcie trwania czynności kontrolnych Departament Infrastruktury Transportowej.

⁶ Zwana dalej ustawą.

⁷ Zwana dalej ustawą PTZ.

⁸ Art. 8a ust. 1a ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego oraz art. 56 ust. 2 ustawy o publicznym transporcie zbiorowym.

Przedmiotowe zadanie realizowane było przez Samorząd Województwa Lubuskiego, tj. Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego, Departament Infrastruktury i Komunikacji/Departament Infrastruktury Transportowej⁹. Środki na realizację zadania przekazywane były za pośrednictwem Wojewody Lubuskiego na konto Zarządu Województwa Lubuskiego po przedłożeniu do Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego¹⁰ przez UMWL wniosków o wypłatę dopłat/rekompensat za dany miesiąc. W 2022 r. Wojewoda Lubuski przekazał na realizację zadania środki w łącznej wysokości: 30 389 953,38 zł¹¹. Dotacja celowa została wprowadzona do budżetu Województwa Lubuskiego Uchwałą Sejmiku Województwa Lubuskiego ws. uchwały budżetowej Województwa Lubuskiego na 2022 r.¹² oraz Uchwałami Zarządu Województwa Lubuskiego ws. dokonania zmian uchwały budżetowej Województwa Lubuskiego na 2022 r.¹³ w prawidłowych wysokościach w dziale 600 – *Transport i łączność*, rozdziale 60003 – *Krajowe pasażerskie przewozy autobusowe*, paragrafie 2210 – *Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez samorząd województwa*.

Ostatecznie plan finansowy na 2022 r. po dokonanych zmianach został ustalony w wysokości: 30 389 953,38 zł, tj. kwota dotacji wydatkowana na dopłaty w wysokości: 29 025 699,00 zł, w tym kwota: 1 993 289,00 zł, stanowiąca środki należne przewoźnikom za grudzień 2021 r. a wypłacone w 2022 r. oraz kwota dotacji wydatkowana na rekompensaty w wysokości: 1 364 254,38 zł. Na dzień 31.12.2022 r. wykorzystano 100% przekazanych środków z budżetu państwa. Przedmiotowe środki zostały prawidłowo ujęte w wyodrębnionej dla zadania ewidencji księgowej na następujących kontach:

- 90100 – dochody budżetu,
- 130-60003-2630 - dotacja przedmiotowa z budżetu dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych,
- 130-60003-2240 – rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich, ewidencja analityczna z podziałem na poszczególnych przewoźników/organizatorów.

II. ZGODNOŚĆ WYDATKOWANIA ŚRODKÓW Z PRAWEM POWSZECHNIE OBOWIĄZUJĄCYM, PRZEPISAMI WEWNĘTRZNYMI, UMOWAMI, DECYZJAMI I INNYMI ROZSTRZYGNIĘCIAMI W DANEJ SPRAWIE.

2.1 Dopłaty do przewozów z tytułu stosowania obowiązujących ulg ustawowych w krajowych przewozach autobusowych realizowanych przez przewoźników.

Szczegółowe zasady przekazywania przewoźnikom dopłat do przewozów z tytułu stosowania obowiązujących ulg ustawowych (...) zostały uregulowane w umowach

⁹ Zwany dalej UMWL.

¹⁰ Zwanego dalej LUW.

¹¹ Uchwała budżetowa na 2022 r., gdzie zabezpieczono środki w wysokości: 22 880 000,00 zł, decyzja Wojewody Lubuskiego ws. zmian w budżecie państwa na rok 2022 nr 85/08.312.2.158.2022.ZW z dn. 10.10.2022 r.- zwiększenie środków na kwotę 2 000 000,00 zł, decyzje Ministra Finansów ws. zmian w budżecie państwa na rok 2022 nr: MF/FG5.4143.3.89.2022.MF.5216 z dn. 29.11.2022 r.- zwiększenie środków na kwotę: 1 723 005,12 zł oraz MF/FG5.4143.3.98.2022.MF.5579 z dn. 23.12.2022 r. – zwiększenie środków na kwotę: 3 786 948,26 zł.

¹² Uchwała nr XXXVIII/560/21 z dnia 20.12.2021 r.

¹³ Uchwała nr 294/4058/22 z dnia 25.10.2022 r., Uchwała nr 303/4158/22 z dnia 08.12. 2022 r. oraz Uchwała nr 308/4261/22 z dnia 27.12.2022 r.

zawartych przez Samorząd Województwa Lubuskiego z poszczególnymi przewoźnikami. Zawieranie umów na udzielenie dopłat poprzedzone było złożeniem przez przewoźnika wniosku o zawarcie umowy wraz z wymaganymi dokumentami.

W okresie kontrolowanym Samorząd Województwa Lubuskiego zawarł z 27 przewoźnikami umowy na przekazywanie przedmiotowych dopłat. Z tytułu zawartych umów UMWL wypłacił przewoźnikom w 2022 r. środki z dotacji celowej budżetu państwa w łącznej wysokości: 29 025 699,00 zł¹⁴.

Zgodnie z przyjętą metodologią doboru próby do kontroli, szczegółowemu sprawdzeniu poddano pięciu przewoźników, którzy w okresie kontrolowanym podpisali z Samorządem Województwa Lubuskiego umowy na udzielenie dopłat oraz w miesiącu wrześniu 2022 r. otrzymali środki z dotacji celowej budżetu państwa na łączną kwotę: 2 120 120,00 zł. Szczegóły zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 1.

Lp.	Przewoźnik	Nr i data zawartej umowy	Data złożenia wniosku o wypłatę dopłaty do UMWL	Przyznana/wypłacona kwota należnej dopłaty	Data otrzymania środków z LUW/data przekazania środków przez UMWL
1.	██████████	DG.IV.8071.2.2022 z dn. 10.01.2022 r.	14.10.2022 r.	551 600,00 zł	28.10.2022 r./ 31.10.2022 r.
2.	██████████	DG.IV.8071.4.2022 z dn. 05.01.2022 r.	12.10.2022 r.	879 202,00 zł	
3.	██████████	DG.IV.8071.5.2022 z dn. 03.01.2022 r.	13.10.2022 r.	352 998,00 zł	
4.	██████████	DG.IV.8071.10.2022 z dn. 10.01.2022 r.	11.10.2022 r.	24 228,00 zł	
5.	██████████	DG.IV.8071.15.2022 z dn. 03.01.2022 r.	10.10.2022 r.	312 092,00 zł	
Razem:				2 120 120,00 zł	

Szczegółowej kontroli poddano następujące obszary:

- prawidłowość zawierania umów pomiędzy Samorządem Województwa Lubuskiego a przewoźnikami, w tym przestrzeganie przez przewoźników autobusowych, wymagań niezbędnych do uzyskania dopłat,
- prawidłowość i terminowość składania przez przewoźników rozliczeń za miesiąc wrzesień 2022 r. oraz przekazywanie przewoźnikom przez UMWL środków z budżetu państwa na dopłaty do biletów ulgowych.

Na podstawie badanej próby ustalono, że:

2.1.1 W zakresie prawidłowości zawierania umów pomiędzy Samorządem Województwa Lubuskiego a przewoźnikami, w tym przestrzeganie przez przewoźników autobusowych, wymagań niezbędnych do uzyskania dopłat.

- wszystkie umowy zostały zawarte na podstawie pisemnych informacji/wniosków składanych przez przewoźników,
- do złożonych wniosków przewoźnicy każdorazowo dołączyli wykaz zezwoleń na podstawie, których przewoźnik będzie wykonywał regularny przewóz osób w krajowym transporcie drogowym stosując dopłaty do ulg ustawowych,
- przewoźnicy posiadali aktualne zezwolenia na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym, wydane na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy

¹⁴ Z uwzględnieniem kwoty: 1 993 289,00 zł stanowiącej środki z tytułu należnych dopłat za grudzień 2021 r. a wypłaconych w 2022 r.

z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2021 poz. 919 ze zm., Dz. U. z 2022 r. poz. 180 ze zm., Dz. U. z 2022 r. poz. 2201)¹⁵,

- przedmiotowe zezwolenia wydane zostały odpowiednio przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta, starostę, marszałka województwa w zależności od zasięgu przewozów, co pozostaje w zgodzie z art. 18 ustawy TD,
- wydane zezwolenia wypełniały zapisy art. 20 ustawy TD, tj. określały warunki wykonywania przewozów, przebieg trasy z określeniem miejscowości początkowej i docelowej oraz zawierały obowiązujący rozkład jazdy w postaci załącznika do zezwolenia,
- każdorazowo w przypadku zmiany godzin obowiązującego rozkładu jazdy oraz wydania nowego zezwolenia wraz z rozkładem jazdy, wygaszenia lub cofnięcia istniejącego zezwolenia przewoźnicy przedkładali do UMWL zaktualizowany zał. nr 2 do umowy lub/i kserokopie nowych zezwoleń potwierdzone za zgodność z oryginałem,
- przewoźnicy, z którymi zostały podpisane przedmiotowe umowy posiadali licencje na wykonywanie krajowego transportu drogowego osób,
- umowy zostały podpisane na czas określony, tj. na czas wykonywania przewozów autobusowych przez danego przewoźnika od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r.,
- w umowach zawarto zapisy zobowiązujące przewoźników do honorowania ulg określonych w ustawach¹⁶,
- zgodnie z umową (par. 4 pkt 4 lit. d) każdy kontrolowany przewoźnik złożył podpisane przez danego prezesa zarządu/osobę upoważnioną oświadczenie stanowiące zał. nr 4 do umowy, w celu potwierdzenia m.in., że: dokonuje sprzedaży biletów przy użyciu kas rejestrujących posiadających pozytywną opinię ministra właściwego do spraw finansów publicznych, nie pobiera z innych województw dotacji do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego w regularnych przewozach autobusowych na liniach rozliczanych z Samorządem Województwa Lubuskiego, nie rozlicza dopłat do realizowanych przewozów pasażerskich w ramach komunikacji miejskiej oraz w ramach kursów wykonywanych na liniach regularnych specjalnych (niepublicznych),
- zawarte przez Samorząd Województwa Lubuskiego z przewoźnikami umowy określały konieczne do spełnienia warunki na podstawie, których przewoźnikowi przysługiwały dopłaty, takie jak: realizacja przewozów zgodnie z posiadanymi zezwoleniami oraz rozkładami jazdy, prowadzenie ewidencji biletów ulgowych przy pomocy kas rejestrujących posiadających pozytywną opinię ministra właściwego do spraw finansów publicznych, które umożliwiają określenie kwoty dopłat do przewozów w podziale na poszczególne kategorie ulg ustawowych, ponadto w przedmiotowych umowach Samorząd Województwa Lubuskiego zastrzegł sobie również prawo do przeprowadzenia w siedzibie przewoźnika kontroli prawidłowości rozliczeń przekazanych przez danego przewoźnika, w szczególności poprzez żądanie informacji i wgląd w dokumenty przewoźnika,

¹⁵ Zwana dalej ustawą TD.

¹⁶ Ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego, ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa, ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych.

- wszystkie zawarte umowy były kompletne, zostały podpisane przez dwóch Członków Zarządu Województwa Lubuskiego oraz zawierały kontrasygnatę Skarbnika Województwa Lubuskiego.

W wyniku czynności kontrolnych Zespół kontrolny potwierdził, że wszyscy kontrolowani przewoźnicy spełnili wymogi określone w art. 8a ust.4 ustawy, tym samym posiadali uprawnienia do otrzymywania przedmiotowych dopłat, tj.:

- posiadali zezwolenie na wykonywanie przewozów regularnych osób w krajowym transporcie drogowym, wydane zgodnie z przepisami ustawy o TD,
- stosowali kasy rejestrujące posiadające pozytywną opinię ministra właściwego do spraw finansów publicznych, które umożliwiały określenie kwoty dopłat do przewozów w podziale na poszczególne kategorie ulg ustawowych¹⁷,
- zawarli umowę z samorządem województwa określającą zasady przekazywania przewoźnikom dopłat.

2.1.2 W zakresie prawidłowości i terminowości składania przez przewoźników rozliczeń za miesiąc wrzesień 2022 r. oraz przekazywania przewoźnikom przez UMWL środków z budżetu państwa na dopłaty do biletów ulgowych.

Zgodnie z § 6 zawartych umów o udzielenie dopłat, dany przewoźnik jest zobowiązany złożyć do UMWL wniosek o przekazanie dopłaty wraz z dokumentem rozliczeniowym i wydrukiem z kasy rejestrującej w terminie do 15 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczy wniosek. Prawidłowo wypełniony wniosek wraz z dokumentem rozliczeniowym stanowi podstawę do ubiegania się o wypłatę należnych środków z budżetu państwa. Wnioski wraz z wymaganymi załącznikami, podlegają weryfikacji pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Następnie zatwierdzone wnioski poszczególnych przewoźników, wraz z wnioskiem UMWL o wypłatę dotacji, przekazywane są do LUW.

Na podstawie badanej próby ustalono, że:

- wszyscy skontrolowani przewoźnicy sporządzili wymagane dokumenty rozliczeniowe na obowiązujących wzorach formularzy, tj. wniosek o dopłatę do biletów ulgowych ustawowych (...) na formularzu stanowiącym zał. nr 1 do umowy, rozliczenie miesięczne sporządzone narastająco na formularzu stanowiącym zał. nr 3 do umowy,
- wszyscy skontrolowani przewoźnicy złożyli do UMWL wymagane dokumenty rozliczeniowe za miesiąc wrzesień 2022 r. do dnia 15.10.2022 r., tj. w terminie zgodnym z postanowieniami umowy,
- każdy przewoźnik przedłożył wydruki z kas rejestrujących za miesiąc wrzesień, tzn. *zestawienia dopłat do biletów ulgowych za okres od 01.09.2022 r. do 30.09.2022 r.*, które stanowią podstawę wyliczenia należnych kwot dopłat. W zestawieniach wykazano dane zbiorcze ze wszystkich linii komunikacyjnych i funkcjonujących kas; zestawienia określały podział na bilety jednorazowe i miesięczne z uwzględnieniem obowiązujących kategorii ulg ustawowych, % należnej ulgi, kwoty brutto i netto należnej dopłaty. W przypadku gdy u przewoźnika funkcjonowały tzw. kasy obce, stosowne wydruki zostały dołączone

¹⁷ Zgodnie z informacją przekazaną przez UMWL pismem znak: DG.IV.1710.2.2023 z dn. 12.02.2024 r. „(...) Większość przewoźników korzysta z kas rejestrujących typu EMAR, które posiadają odpowiednią legalizację. Kasy typu EMAR posiadają decyzję Prezesa Głównego Urzędu Miar o spełnianiu kryteriów i warunków technicznych dla kas, które zawierają dodatkowe funkcje umożliwiające określenie kwoty dopłat do przewozów w podziale na poszczególne ulgi. Przewoźnicy w trakcie kontroli przedstawiają wykaz kas rejestrujących a weryfikacja odbywa się na podstawie oświadczenia”.

do dokumentacji rozliczeniowej, w dokumentacji rozliczeniowej znajdowały się również zestawienia i wydruki z kas rejestrujących sprzedaż biletów na „liniach wojewódzkich” oraz nie podlegających dopłatom,

- wnioski o dopłaty włączone do kontrolowanej próby zostały przez UMWL pozytywnie zweryfikowane, na dokumentach rozliczeniowych upoważnieni pracownicy UMWL złożyli podpisy potwierdzające, że przedłożone rozliczenia są zgodne z wydrukami z kas rejestrujących i stanowią podstawę do ubiegania się o wypłatę należnych dopłat,

- skontrolowane wnioski o dopłaty zostały ujęte w zbiorczym wniosku UMWL nr DG.IV.3152.3.2022 z dnia 24.10.2022 r.¹⁸,

- dopłaty przekazywane były przez UMWL przelewem na rachunki bankowe poszczególnych przewoźników po otrzymaniu środków z budżetu państwa, w terminie do 31 października 2022 r., co pozostaje w zgodzie z zapisami zawartych umów. Dopłaty przekazane zostały w prawidłowych wysokościach na właściwe rachunki bankowe przewoźników.

W wyniku dokonanej analizy dokumentacji rozliczeniowej przedłożonej do kontroli potwierdzono, że kwoty dopłat zostały wyliczone na podstawie wydruków z kas rejestrujących¹⁹. Dane wykazane w złożonych wnioskach i dokumentach rozliczeniowych były tożsame z danymi wynikającymi z przedłożonych wydruków z kas rejestrujących.

W wyniku kontroli ustalono, że UMWL na podstawie dokumentów składanych przez przewoźników do rozliczenia za dany miesiąc, tj. wniosku o dopłaty, dokumentu rozliczeniowego oraz wydruku z kas rejestrujących za dany miesiąc (w wydruku zawarte są zbiorcze dane ze wszystkich linii komunikacyjnych i wszystkich kas rejestrujących) nie może jednoznacznie potwierdzić, że dany przewoźnik spełnia wymogi określone w umowie o dopłaty, tzn., że:

- oznaczenia numeru linii komunikacyjnej i kursu wchodzącego w skład danej linii komunikacyjnej wprowadzone do programu rejestracji biletów jest zgodne z numerem linii komunikacyjnej i kursu wskazanym przez przewoźnika w aktualnym rozkładzie jazdy (par. 4 ust. 4 pkt c) umowy,

- dopłatami za dany miesiąc jest objęta sprzedaż biletów na linie komunikacyjne i kursy, których numery są zgodne z oznaczeniami linii i kursów wynikających z rozkładów jazdy do obowiązujących zezwoleń (par. 4 ust. 5 umowy),

- cena biletu jest zgodna z ceną zawartą w cenniku opracowanym przez przewoźnika oraz, że cennik zawiera ceny wszystkich biletów ulgowych ustawowych (par. 5 ust. 3).

UMWL wyjaśnił, że: „(...) postanowienia umowy w zakresie paragrafu 4 ust. 4 pkt c), paragrafu 4 ust. 5 oraz paragrafu 5 ust. 3 weryfikowane są podczas kontroli przeprowadzanych u przewoźników autobusowych. Wówczas porównywane są numery linii oraz rozkłady jazdy z numerami wskazanymi w systemie rejestracji biletów. Ponadto, przewoźnik przedstawia do kontroli wydruk sprzedanych biletów, gdzie widnieje każdy sprzedany bilet, ze wskazaniem na jakiej linii został sprzedany oraz w jakiej cenie. Cena porównywana jest z przestanyymi przez przewoźnika cennikami”²⁰.

Zespół kontrolny przyjmuje przedmiotowe wyjaśnienia jednocześnie wskazując, że w okresie kontrolowanym, tj. w 2022 r. UMWL nie przeprowadził u przewoźników żadnej z czterech zaplanowanych kontroli w omawianym zakresie (szczegóły omówiono w pkt III

¹⁸ Wniosek został złożony do LUW w dniu 24.10.2022 r.

¹⁹ Każdy wydruk został opatrzony pieczęcią przewoźnika oraz podpisami osób upoważnionych, m.in. Głównych Księgowych, Prezesów.

²⁰ Pismo UMWL znak: DG.IV.1710.2.2023 z dn. 12.02.2024 r.

niniejszego dokumentu). Należy podkreślić, że łączna liczba przewoźników, z którymi w 2022 r. zawarto umowy to 27 podmiotów. Realizacja czterech kontroli stanowiłaby zatem 14% skontrolowanych przez UMWL przewoźników²¹. Zatem wymogi jakie musi spełnić dany przewoźnik, w celu otrzymania dopłaty za dany miesiąc były weryfikowane w ograniczonym zakresie. UMWL potwierdzał jedynie, że przedłożone rozliczenia są zgodne z wydrukami z kas rejestrujących i stanowią podstawę do ubiegania się o wypłatę należnych dopłat. Z uwagi na powyższe, w opinii Zespołu kontrolnego należy zintensyfikować działalność kontrolną poprzez realizację kontroli w siedzibie firmy przewoźnika – szczególnie w sytuacjach, gdy standardowa weryfikacja składanych rozliczeń budzi uzasadnione wątpliwości. Zasadnym jest też wprowadzenie procedury bądź doprecyzowanie zapisów umowy o dopłaty w zakresie rozliczenia dopłat, które poza kontrolą, już na etapie weryfikacji przedkładanych przez przewoźników wniosków o dopłaty pozwolą potwierdzić, że dany przewoźnik uwzględnił w rozliczeniu prawidłowe dane np. poprzez zobowiązanie przewoźników do przedkładania na etapie rozliczeń miesięcznych wydruków z kas rejestrujących na danej linii komunikacyjnej.

2.2 Rekompensaty w części stanowiącej zwrot utraconych przychodów z tytułu stosowania ustawowych uprawnień do ulgowych przejazdów w publicznym transporcie zbiorowym.

W okresie kontrolowanym Samorząd Województwa Lubuskiego zawarł sześć umów z organizatorami, tj. gminami i związkiem powiatowo – gminnym oraz dwie umowy jako organizator²² bezpośrednio z operatorami na przekazywanie rekompensat w części stanowiącej zwrot utraconych przychodów z tytułu stosowania ustawowych uprawnień do ulgowych przejazdów w publicznym transporcie zbiorowym.

Z tytułu zawartych umów UMWL wypłacił organizatorom/operatorom w 2022 r. rekompensaty na łączną kwotę: 1 364 254,38 zł²³. Zgodnie z przyjętą metodologią doboru próby do kontroli do sprawdzenia wybrano siedem umów zawartych z organizatorami, którzy we wrześniu 2022 r. otrzymali rekompensaty na łączną kwotę: 225 252,27 zł. Szczegóły zawarto w poniższej tabeli.

Tabela nr 2.

Lp.	Organizator	Operator	Nr i data zawartej umowy	Data złożenia wniosku o wypłatę rekompensaty do UMWL	Przyznana/wypłacona kwota należnej rekompensaty	Data otrzymania środków z LUV/data przekazania środków przez UMWL
1.	Gmina Żary		DG.IV.8071.31.2022 z dn. 01.02.2022 r.	13.10.2022 r.	19 026,34 zł	27.10.2022 r./ 31.10.2022 r.
2.	UMWL		2/2022 z dn. 31.01.2022 r. wraz z aneksami: nr 1/2022 z dn. 28.03.2022 r., nr 2/2022 z dn. 25.04.2022 r.,	20.10.2022 r.	10 545,49 zł	25.10.2022 r./ 27.10.2022 r.

²¹ W piśmie z dn. 24.03.2023 r., znak: DG.IV.1710.1.2023 UMWL wskazał, że u przewoźników otrzymujących dopłaty z tytułu honorowania przez nich uprawnień pasażerów do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego przeprowadził w 2017 r. - 5 kontroli, w 2018 r. - 4 kontrole, w 2019 r. – 2 kontrole oraz w 2020 r. – 1 kontrolę.

²² Na podstawie art. 22 ust. 1 pkt 1 ustawy o PTZ.

²³ Z uwzględnieniem kwoty: 16 999,70 zł stanowiącej środki z tytułu należnych rekompensat za grudzień 2021 r. a wypłaconych w 2022 r.

3.	Gmina Santok	██████████	DG.IV.8071.29.2022 z dn. 18.01.2022 r.	10.10.2022 r.	40 941,06 zł	25.10.2022 r./ 27.10.2022 r.
4.	UMWL	██████████	1/2022 z dn. 31.01.2022 r. wraz z aneksami: nr 1/2022 z dn. 28.03.2022 r., nr 2/2022 z dn. 25.04.2022 r.,	20.10.2022 r.	3 779,10 zł	25.10.2022 r./ 27.10.2022 r.
5.	Związek Powiatowo Gminny Powiatu Żagańskiego	██████████	DG.IV.8071.28.2022 z dn. 14.01.2022 r.	06.10.2022 r.	116 047,14 zł	27.10.2022 r./ 31.10.2022 r.
6.	Gmina Bogdaniec	██████████	DG.IV.8071.30.2022 z dn. 02.02.2022 r.	10.10.2022 r.	5 738,78 zł	25.10.2022 r./ 27.10.2022 r.
7.	Gmina Lubiszyn	██████████	DG.IV.8071.35.2022 z dn. 25.04.2022 r.	10.10.2022 r.	29 174,36 zł	25.10.2022 r./ 27.10.2022 r.
Razem:					225 252,27 zł	

Szczegółowej kontroli poddano następujące obszary:

- prawidłowość zawierania umów pomiędzy Samorządem Województwa Lubuskiego a organizatorami/operatorami, w tym przestrzeganie przez operatorów/organizatorów wymagań niezbędnych do uzyskania rekompensat,
- prawidłowość i terminowość składania przez operatorów/organizatorów rozliczeń za miesiąc wrzesień 2022 r. oraz przekazywanie organizatorom/operatorom środków z budżetu państwa na rekompensaty w części stanowiącej zwrot utraconych przychodów z tytułu stosowania ustawowych uprawnień (...).

Na podstawie badanej próby ustalono:

2.2.1 W zakresie prawidłowości zawierania umów pomiędzy Samorządem Województwa Lubuskiego a organizatorami/operatorami, w tym przestrzeganie przez operatorów/organizatorów wymagań niezbędnych do uzyskania rekompensat.

W odniesieniu do umów podpisanych przez Samorząd Województwa Lubuskiego z gminami/ związkiem powiatowo-gminnym ustalono, że:

- umowy z jednostkami sporządzono według jednolitego wzoru,
- przedmiotowe umowy zostały zawarte na czas określony do dnia 31 grudnia 2022 r.,
- w umowach znalazły się zapisy zobowiązujące gminy/związek powiatowo-gminny jako organizatorów, do weryfikacji wniosków oraz dokumentów przedstawianych przez operatora stanowiących podstawę wyliczenia rekompensaty. W ramach przedmiotowej weryfikacji organizator był zobowiązany do sprawdzenia, czy bilety przedstawione przez operatora wypełniały zapisy art. 57 ustawy PTZ, tzn., czy zostały sprzedane przy użyciu kas rejestrujących posiadających pozytywną opinię ministra właściwego do spraw finansów publicznych; na liniach komunikacyjnych ujętych w umowie z operatorem oraz zgodności cen sprzedanych biletów z cennikiem operatora obowiązującym na określonej linii komunikacyjnej,
- rekompensaty z tytułu stosowania ustawowych uprawnień do ulgowych przejazdów w publicznym transporcie zbiorowym przekazywane były na podstawie wniosków stanowiących załącznik do umowy, składanych przez organizatora.

Celem nadzoru nad prawidłowością i celowością wydatkowania przekazanych rekompensat, Samorząd Województwa wprowadził do przedmiotowych umów zapisy umożliwiające Marszałkowi lub osobie przez niego wskazanej/upoważnionej przeprowadzenie u organizatora kontroli wszelkich dokumentów stanowiących podstawę rozliczeń z tytułu rekompensaty. Kontrolujący ustalili, że w 2022 r. UMWL nie zaplanował kontroli w powyższym zakresie.

W zakresie umów podpisanych przez Samorząd Województwa Lubuskiego z operatorami, na mocy art. 22 ust.1. pkt 1 ustawy PTZ kontrolujący ustalili:

- umowy zostały zawarte według jednolitego wzoru, na czas określony, tj. od 1 lutego 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.,
- operator został zobowiązany do realizacji przewozów na danej linii komunikacyjnej wg rozkładów jazdy opracowanych przez organizatora, na zasadach określonych w regulaminie przewozu dotyczącego wojewódzkich przewozów o charakterze użyteczności publicznej oraz do honorowania uprawnień pasażerów do ulgowych przejazdów,
- w umowach zawarto zapisy określające linie komunikacyjne na których organizowane były przewozy, z przywołaniem opisu linii. Dodatkowo ustalono szereg obowiązków jakie winien wypełniać operator podczas wykonywania publicznego transportu zbiorowego, m.in.: punktualność realizowanych usług, sprawność pojazdów, czystość, kompletność informacji o realizowanej usłudze w pojeździe oraz na przystankach,
- rekompensata wypłacana była za okresy miesięczne. Podstawą jej wypłaty był wniosek o wypłatę rekompensaty z tytułu utraconych przychodów w związku ze stosowaniem uprawnień ustawowych do przejazdów bezpłatnych i ulgowych, stanowiący załącznik do umowy.

Celem monitoringu postanowień zawartej umowy, operator został zobowiązany do przekazywania organizatorowi, tj. Samorządowi Województwa Lubuskiego zestawień wykonanych w określonym okresie wozokilometrów, liczby oraz wartości sprzedanych biletów z podziałem na ich rodzaje, danych dotyczących niewykonanych kursów. Dodatkowo organizator upoważniony był do prowadzenia bieżącej kontroli realizacji przewozów, której przedmiotem był zakres oraz jakość świadczonych usług, punktualność kursowania autobusów, poprawność rozliczeń oraz dokumentacji z tym związanej, wykorzystania i rozliczania rekompensaty. Ponadto Samorząd Województwa zastrzegł sobie prawo do okresowych kontroli polegających, m.in. na kontroli w pojeździe, obserwacji na przystankach wskazanych w rozkładach jazdy. Kontrolujący ustalili, że w 2022 r. UMWL nie zaplanował kontroli w powyższym zakresie.

- Zespół kontrolny potwierdził, że w zakresie umów przyjętych do próby organizatorzy wypełnili zapisy art. 28 ustawy PTZ, tj. po zawarciu umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego każdorazowo wydali operatorom zaświadczenia na wykonywanie publicznego transportu zbiorowego. Przedłożone do kontroli zaświadczenia zawierały oznaczenie przedsiębiorcy, jego siedziby, numer w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym (o ile przedsiębiorca taki numer posiadał), numer identyfikacji podatkowej, określenie zakresu wykonywanych przewozów, określenie liczby środków transportu wraz z przebiegiem linii komunikacyjnej, czym wypełniały zapisy art. 28 ust. 2 ustawy PTZ. Jednocześnie integralną częścią zaświadczeń były rozkłady jazdy, stanowiące załącznik do zaświadczeń, co pozostaje w zgodzie a art. 28 ust. 3 ustawy PTZ.

2.2.2 W zakresie prawidłowości i terminowości składania przez operatorów/organizatorów rozliczeń za miesiąc wrzesień 2022 r. oraz przekazywania organizatorom/operatorom środków z budżetu państwa na rekompensaty w części stanowiącej zwrot utraconych przychodów z tytułu stosowania ustawowych uprawnień (...).

Szczegółowe zapisy dotyczące rozliczenia rekompensat zostały określone w zawartych umowach. W przypadku umów zawartych przez UMWL z gminami i związkiem powiatowo – gminnym (organizatorami), stosownie do zapisów par. 4 umowy, organizator został zobowiązany do złożenia do UMWL zweryfikowanego pozytywnie wniosku o przekazanie

rekompensaty²⁴ w terminie do 15 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczy wniosek.

W przypadku umów zawartych przez UMWL (organizatora) bezpośrednio z operatorami, stosownie do zapisów par. 16 ust. 3 umowy, operator zobowiązany został do złożenia do UMWL wniosku o wypłatę rekompensaty najpóźniej do 25 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego wniosek dotyczy. Wnioski należało złożyć na wzorach formularzy stanowiących załączniki do podpisanych umów. Prawidłowo wypełniony wniosek wraz z dokumentem rozliczeniowym stanowił podstawę do ubiegania się o wypłatę należnych środków z budżetu państwa. Wnioski wraz z wymaganymi załącznikami, podlegały weryfikacji pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Następnie zatwierdzone wnioski poszczególnych organizatorów/operatorów, wraz z pismem UMWL o wypłatę dotacji, przekazywane były do LUW.

Na podstawie badanej próby ustalono, że:

- wnioski o przekazanie rekompensaty w części stanowiącej zwrot utraconych przychodów z tytułu stosowania ustawowych uprawnień do ulgowych przejazdów w publicznym transporcie zbiorowym za miesiąc wrzesień 2022 r. zostały złożone do UMWL terminowo i na formularzach zgodnych z wzorami określonymi w podpisanych umowach,
- wnioski złożone przez organizatorów szczegółowo określały: numery linii komunikacyjnych, ilość biletów jednorazowych i miesięcznych sprzedanych na danych liniach oraz wysokość należnej rekompensaty. Dodatkowo do wniosku o wypłatę rekompensaty organizator przedkładał zestawienie operatora zawierające informacje w zakresie ilości sprzedanych biletów w podziale na jednorazowe i miesięczne, rodzaj uprawnienia oraz wysokość % ulgi,
- pod każdy wniosek załączone zostały zbiorcze wydruki z kas rejestrujących, w których wykazano kwoty w podziale na poszczególne kategorie ustawowych ulg, liczbę sprzedanych biletów w podziale na miesięczne i jednorazowe,
- wypłata rekompensaty z tytułu utraconych przychodów w związku ze stosowaniem ustawowych uprawnień do przejazdów ulgowych i bezpłatnych następowała na podstawie wniosków przedłożonych przez UMWL do LUW. Do przedmiotowego wniosku UMWL dołączał dokumenty rozliczeniowe wraz ze zbiorczymi wydrukami z kas rejestrujących. Przedmiotowe wydruki z kas zawierały określenie kwot w podziale na poszczególne kategorie ustawowych ulg, liczbę sprzedanych biletów w podziale na miesięczne i jednorazowe. Udostępnione do kontroli zestawienia z kas rejestrujących były spójne z danymi wykazanymi we wnioskach o wypłatę rekompensaty,
- rekompensaty przekazywane były przez UMWL przelewem na rachunki bankowe poszczególnych organizatorów/operatorów po otrzymaniu środków z budżetu państwa, w terminie do 31 października 2022 r., co pozostaje w zgodzie z zapisami zawartych umów. Przedmiotowe środki przekazane zostały w prawidłowych wysokościach na właściwe rachunki bankowe organizatorów/operatorów.

W wyniku dokonanej analizy Zespół kontrolny potwierdził, że:

- do wyliczenia kwoty należnej rekompensaty włączono tylko bilety sprzedane na liniach komunikacyjnych, na których odbywały się wojewódzkie przewozy osób o charakterze

²⁴ Zgodnie z par. 3 zawartej umowy, organizatorzy przed złożeniem wniosku do UMWL, zobowiązani zostali do dokonania weryfikacji dokumentów stanowiących podstawę obliczenia rekompensaty przedstawionych przez operatorów. Dodatkowo wraz z wnioskiem organizator przekazuje kopię wniosku danego operatora potwierdzoną za zgodność z oryginałem.

użyteczności publicznej²⁵,

- w przypadku przewoźników/operatorów, którzy we wrześniu 2022 r. pobierali dopłaty i rekompensaty nie wystąpiły przypadki pobierania dopłat i rekompensat w tym samym czasie za tę samą linię²⁶.

Ponadto, Zespół kontrolny ustalił:

- na podstawie dokumentów składanych przez operatorów do rozliczenia rekompensaty za dany miesiąc²⁷, tj. załącznika nr 5 do umowy *Wniosek o wypłatę rekompensaty z tytułu utraconych przychodów (...)* za dany miesiąc oraz wydruków z kas rejestrujących, które zawierają zbiorcze dane ze wszystkich linii komunikacyjnych, UMWL nie może jednoznacznie potwierdzić, że dany operator wykazał w złożonym za dany miesiąc wniosku o wypłatę rekompensaty tylko te utracone przychody, które zostały zaewidencjonowane w kasie rejestrującej przy sprzedaży biletów w kursach realizowanych na rzecz organizatora (tj. wykazanych w umowach zawartych pomiędzy UMWL z operatorami). Zespół kontrolny stwierdził, że szczegółowa weryfikacja w tym zakresie możliwa jest jedynie w ramach działań kontrolnych prowadzonych przez UMWL u danego operatora, która w 2022 r. nie miała miejsca (szczegóły omówiono w pkt III niniejszego dokumentu),

- w ramach dokumentów przekazanych przez UMWL, kontrolujący otrzymali szczegółowe wydruki z kas rejestrujących operatora ████████²⁸, pod każdą linię na jaką Gmina Lubiszyn wydała zaświadczenie na wykonywanie publicznego transportu zbiorowego.

W przedłożonym do UMWL wniosku o rekompensatę złożonym przez Gminę Lubiszyn (wniosek za okres 01 - 30 września 2022 r. na kwotę 29 174,36 zł), wykazano numery linii zgodne z zaświadczeniami wydanymi przez Gminę. Jednocześnie kontrolujący ustalili, że w szczegółowych wydrukach z kas rejestrujących widnieją numery linii zgodne z zaświadczeniami, natomiast na inny niż określony w zaświadczeniu przebieg linii komunikacyjnej²⁹ oraz w odniesieniu do poszczególnych numerów linii na inną kwotę³⁰, niż wykazana w złożonym wniosku za miesiąc wrzesień 2022 r.

Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela nr 3.

Numery linii	Przebieg trasy wynikający z zaświadczenia	Przebieg trasy wynikający z wydruku z kasy rejestrującej	Kwota wynikająca z przedłożonego wniosku o rekompensatę:	Kwota wynikająca z wydruku z kasy rejestrującej
231	Staw – Lubiszyn - Baczyzna	Gorzów PKS- Myśluborska	5 967,11	3 933,19

²⁵ Ustalono na podstawie dodatkowych wydruków z kas rejestrujących na poszczególne linie komunikacyjne, przedłożonych do kontroli na wniosek Zespołu kontrolnego.

²⁶ Ustalono na podstawie przedłożonych do kontroli zezwoleń na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym wraz z rozkładami jazdy oraz zaświadczeń na wykonywanie publicznego transportu zbiorowego i wydruków z kas rejestrujących na poszczególne linie komunikacyjne.

²⁷ W przypadkach, gdy UMWL jest organizatorem wojewódzkich przewozów osób o charakterze użyteczności publicznej.

²⁸ Wydruki z kas rejestrujących zostały udostępnione przez Gm. Lubiszyn za pośrednictwem UMWL na potrzeby kontroli w związku z umową nr DG.IV.8071.35.2022 z dnia 25.04.2022 r. zawartą przez UMWL z Gm. Lubiszyn i Umową nr RIT.2630.9.2022 z dnia 18.03.2022 r., zawartą pomiędzy Gm. Lubiszyn i Operatorem ████████

²⁹ Dotyczy 3 z 7 linii wykazanych we wniosku o wypłatę rekompensaty za okres od 01-30 września 2022 r.

³⁰ Dotyczy 6 z 7 linii wykazanych we wniosku o wypłatę rekompensaty za okres od 01-30 września 2022 r.

232	Staw – Wysoka - Baczyzna	Gorzów PKS- Myśliborska	8 737,35	4 327,36
233	Ściechów – Lubno - Baczyzna	Gorzów PKS - Ściechów	1 656,82	186,81
234	Ściechów – Kozin - Ściechów	Ściechów - Ściechów	2 829,75	2 829,75
235	Ściechów – Chtopiny - Ściechów	Ściechów - Ściechów	1 898,33	3 932,25
236	Wysoka – Lubno - Baczyzna	Wysoka - Baczyzna	4 557,00	8 967,00
237	Ściechów – Brzeźno - Ściechów	Ściechów - Ściechów	3 528,00	4 998,00
Razem:			29 174,36	29 174,36

Mając na uwadze art. 54 ustawy PTZ oraz zapisy §5 umowy nr DG.IV.8071.35.2022 z dnia 25.04.2022 r., Zespół kontrolny zaleca Jednostce kontrolowanej podjęcie działań zmierzających do wyjaśnienia wykazanych powyżej niespójności oraz przekazanie do LUW informacji o dokonanych ustaleniach.

III. REALIZACJA PRZEZ URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO OBOWIĄZKÓW W ZAKRESIE PLANOWANIA I REALIZACJI KONTROLI.

W Rocznym planie kontroli UMWL na 2022 r. zostały zaplanowane kontrole w zakresie dopłat u czterech przewoźników. W wyniku czynności kontrolnych ustalono, że zaplanowane kontrole nie zostały przeprowadzone. W 2022 r. nie zaplanowano i nie przeprowadzono również kontroli w zakresie rekompensat u operatorów i organizatorów. Zastępca Dyrektora w Departamencie Infrastruktury Transportowej w UMWL wyjaśnił, że³¹: „(...) w 2022 r. z powodu pandemii COVID-19 oraz z powodu braków kadrowych (długotrwałe zwolnienie lekarskie pracownika) nie odbyły się planowane kontrole u przewoźników autobusowych. Dopiero w 2023 roku zostały przeprowadzone 3 kontrole:

██████████; ██████████ oraz ██████████

Przypadek nienależnie pobranej dotacji stwierdzono w trakcie kontroli ██████████.

Zalecenia pokontrolne oraz zwrot dotacji w wysokości 300,76 zł zostały przekazane do Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. Nie przeprowadzono kontroli u organizatorów/operatorów otrzymujących rekompensaty z tytułu honorowania przez nich uprawnień pasażerów do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego. Wyrywkowo sprawdzano numery linii komunikacyjnych w składanych przez jst wnioskach o wypłatę rekompensat i wykazach zezwoleń przewoźników stanowiących załącznik do zawartych umów”.

Zespół kontrolny przyjmuje przedmiotowe wyjaśnienia jednocześnie wskazując, że kontrola u przewoźników/organizatorów/operatorów jest jednym z podstawowych narzędzi nadzoru nad prawidłowością wydatkowania przez uprawnione podmioty środków z dotacji celowej budżetu państwa. W toku kontroli ustalono, że żadna z 4 zaplanowanych w 2022 r. przez Departament Infrastruktury Transportowej w UMWL kontroli, nie została przeprowadzona. Ponadto w 2023 r. pomimo zniesienia stanu zagrożenia epidemicznego spowodowanego zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, zostały przeprowadzone zaledwie 3 kontrole (łączna liczba przewoźników, z którymi w 2023 r. zawarto umowy to 30 podmiotów dodatkowo zawarto 11 umów z organizatorami/operatorami). Zdaniem Zespołu kontrolnego tylko prawidłowo zaplanowana i wykonana kontrola na miejscu,

³¹ Pismo UMWL znak: DG.IV.1710.2.2023 z dn. 24.01.2024 r.

daje możliwość skonfrontowania danych wskazanych we wnioskach z dokumentami źródłowymi oraz skutecznej weryfikacji prawidłowości organizacji przejazdów, za które pobierane są dopłaty i rekompensaty. Z uwagi na powyższe, w opinii Zespołu kontrolnego należy zintensyfikować działalność kontrolną m.in. poprzez realizację kontroli w siedzibie firmy przewoźnika/organizatora/operatora – szczególnie w sytuacjach, gdy standardowa weryfikacja składanych rozliczeń budzi uzasadnione wątpliwości.

Dodatkowo, Zespół kontrolny zweryfikował działania podjęte przez UMWL wobec przewoźnika ██████████ w celu wyegzekwowania nienależnie pobranych środków z budżetu państwa w łącznej wysokości: 616 676,28 zł wraz z należnymi odsetkami³². Na podstawie informacji UMWL, przekazanej na wniosek Zespołu kontrolnego³³ ustalono, że do dnia zakończenia czynności kontrolnych należność nie została w pełni wyegzekwowana. W wyniku prowadzonego wobec przewoźnika postępowania egzekucyjnego przekazano do LUW w dn. 22.05.2023 r. oraz 15.06.2023 r. nienależnie pobrane środki w wysokości: 26 074,59 zł. Z uwagi na wniesioną przez przewoźnika skargę oraz złożony wniosek o ogłoszeniu upadłości, prowadzone postępowanie zostało zawieszono. Postanowieniem z dn. 24.07.2023 r. Sąd Rejonowy w Zielonej Górze oddalił wniosek o ogłoszeniu upadłości przewoźnika ██████████. Z przekazanych informacji wynika, że UMWL w dn. 21.02.2024 r. złożył do II Urzędu Skarbowego wniosek o wznowienie egzekucji.

IV. SPRAWOZDAWCZOŚĆ BUDŻETOWA DLA ŚRODKÓW OTRZYMANYCH Z DOTACJI CELOWEJ BUDŻETU PAŃSTWA NA DOFINANSOWANIE ZADANIA

Zgodnie z przyjętą metodologią sprawdzeniu poddano sprawozdanie RB-50 (D,W) za IV kwartał 2022 r. w zakresie prawidłowości sporządzenia i zgodności danych z ewidencją księgową w dziale 600 – Transport i łączność, rozdziale 60003 - Krajowe pasażerskie przewozy autobusowe.

Dokonano następujących ustaleń:

- w kontrolowanym okresie, tj. w 2022 r. jednostka kontrolowana prowadziła wyodrębnioną ewidencję księgową dla środków otrzymanych z budżetu państwa na realizację zadania polegającego na wypłacie dopłat do przewozów z tytułu stosowania obowiązujących ulg ustawowych w przewozach autobusowych oraz rekompensat z tytułu utraconych przychodów w związku ze stosowaniem ustawowych uprawnień do ulgowych przejazdów w publicznym transporcie zbiorowym,
- ewidencja księgową wydatków prowadzona była za pośrednictwem konta 130 w korespondencji z kontem 224 prowadzonym w podziale na poszczególnych przewoźników/organizatorów/operatorów,
- środki otrzymane z dotacji zostały ujęte w sprawozdaniach RB-50 (D,W) przy zastosowaniu właściwej klasyfikacji budżetowej, tj. po stronie dochodów w §2210 - dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez samorząd województwa, po stronie wydatków w §2630 - dotacja przedmiotowa z budżetu dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych,

³² Nieprawidłowość została stwierdzona przez UMWL w wyniku kontroli przeprowadzonej u przewoźnika w dn. 25-26 lipca 2019 r. (Wystąpienie pokontrolne znak: DG.IV.8071.8.3.2019 z dn. 23.09.2020 r.)

³³ E-mail pracownika Departamentu Infrastruktury Transportowej UMWL z dn. 22.02.2024 r.

- dane wykazane w sprawozdaniach kwartalnych Rb-50 (D,W) o dotacjach i wydatkach związanych z wykonaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami za IV kwartał 2022 r. zostały przedstawione w sposób rzetelny oraz zgodny z ewidencją księgową.

V. PODSUMOWANIE

Ocenę skontrolowanej działalności dokonano w oparciu o następujące ustalenia:

Stwierdzona nieprawidłowość:

W zakresie publicznego transportu zbiorowego, żadna z czterech zaplanowanych w 2022 r. przez UMWL kontroli u przewoźników nie została wykonana. Ponadto, w Rocznym Planie Kontroli UMWL na 2022 r. nie uwzględniono kontroli u organizatorów/operatorów w zakresie wypłaty rekompensat (szczegóły omówiono na str. 7-8 oraz 13-14 niniejszego dokumentu).

Przyczynami stwierdzonej nieprawidłowości był brak realizacji zadań przypisanych do Departamentu Infrastruktury i Komunikacji UMWL tj. niewypełnienie obowiązków wynikających z par. 18 pkt 59 lit. b) i c) *Regulaminu organizacyjnego UMWL w Zielonej Górze*³⁴. Ponadto według udzielonych wyjaśnień przez Z-cę Dyrektora Departamentu Infrastruktury Transportowej, niewykonanie w 2022 r. czynności kontrolnych, spowodowane było przez pandemię COVID-19 oraz braki kadrowe (długotrwałe zwolnienie lekarskie pracownika).

Skutkiem stwierdzonej nieprawidłowości był brak zapewnienia w 2022 r. właściwego nadzoru nad prawidłowością wydatkowania środków z budżetu państwa w szczególności brak możliwości skonfrontowania danych wykazanych we wnioskach o dopłaty/rekompensaty z dokumentami źródłowymi.

Za stwierdzoną nieprawidłowość odpowiedzialność ponosi Pan Sławomir Kotylak - Dyrektor Departamentu Infrastruktury Transportowej (w okresie kontrolowanym Dyrektor Departamentu Infrastruktury i Komunikacji).

Stwierdzone uchybienie:

Stwierdzono rozbieżności pomiędzy danymi wykazanymi w wydrukach z kas rejestrujących i wniosku o wypłatę rekompensaty dla operatora ██████ w zakresie przebiegu trasy i kwoty (szczegóły omówiono na str. 12-13 niniejszego dokumentu).

Do ustaleń kontroli zawartych w Projekcie wystąpienia pokontrolnego nie zgłoszono zastrzeżeń.

Celem uniknięcia w przyszłości stwierdzonej nieprawidłowości i uchybienia zalecam³⁵:

Dla stwierdzonej nieprawidłowości:

Zintensyfikowanie działalności kontrolnej w zakresie dopłat i rekompensat, m.in. poprzez planowanie i realizację kontroli w siedzibie firmy przewoźnika/organizatora/operatora. Wprowadzenie procedury bądź doprecyzowanie zapisów umowy w zakresie rozliczenia dopłat, które poza kontrolą, już na etapie weryfikacji przedkładanych przez przewoźników

³⁴ Wprowadzonego do stosowania Uchwałą nr 237/3230/22 Zarządu Województwa Lubuskiego z dn. 18.01.2022 r. ws. ustalenia Regulaminu Organizacyjnego UMWL w Zielonej Górze.

³⁵ art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 224).

dokumentów pozwolą potwierdzić, że dany przewoźnik uwzględnił w rozliczeniu prawidłowe dane.

Dla stwierdzonego uchybienia:

Podjęcie działań zmierzających do wyjaśnienia rozbieżności stwierdzonych w zakresie wypłaty rekompensaty dla operatora [REDACTED] oraz przekazanie do LUW informacji o dokonanych ustaleniach.

W związku z powyższym oczekuję w terminie 30 dni liczonym od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o wykonaniu zaleceń oraz o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia³⁶.

WOJEWODA LUBUSKI

Marek Cebula

³⁶ art. 46 ust. 3 pkt. 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 224).